

Sürdürülebilir Teknoloji Politikalarının Geliştirilmesi

Suat Bengür
Türk Elektronik Sanayicileri Derneği-TEİD
bengur@tesid.org.tr

Özgeçmiş

1981

- Güvenli Haberleşme
- Elektronik Harp Sist.
- Sınır/Kent Güvenliği Sist.
- Deniz Sistemleri
- Torpido Karşı Tedbir Sist.
- Ulaşım Sistemleri
- Trafik Sistemleri
- Enerji Sistemleri
- Sağlık Sistemleri

ARGE
Mühendisliği

1992

Sistem
Mühendisliği

Proje
Yöneticiliği

2000

İş Geliştirme
Yöneticiliği

2006

Program
Direktörlüğü

aselsan'da 37 sene

2014

Sektör Başkanlığı
Gn. Md. Yd.
YK Danışmanlığı

2018

Özgeçmiş

TESİD | Türk Elektronik Sanayicileri Derneği

1981

aselsan

2018

2019

2019-2023

Yarı Zamanlı
Öğretim
Elemanı

2020

Mart 2020

Genel
Sekreter

TESİD 30
Türk Elektronik Sanayicileri Derneği

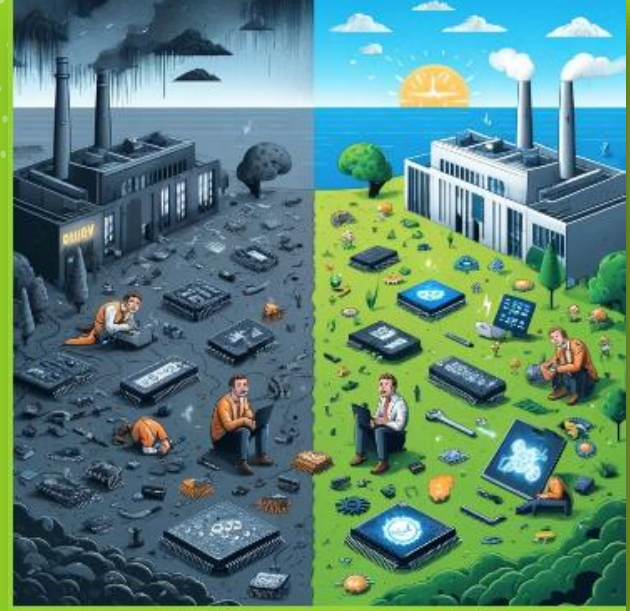
2021

Aralık 2021

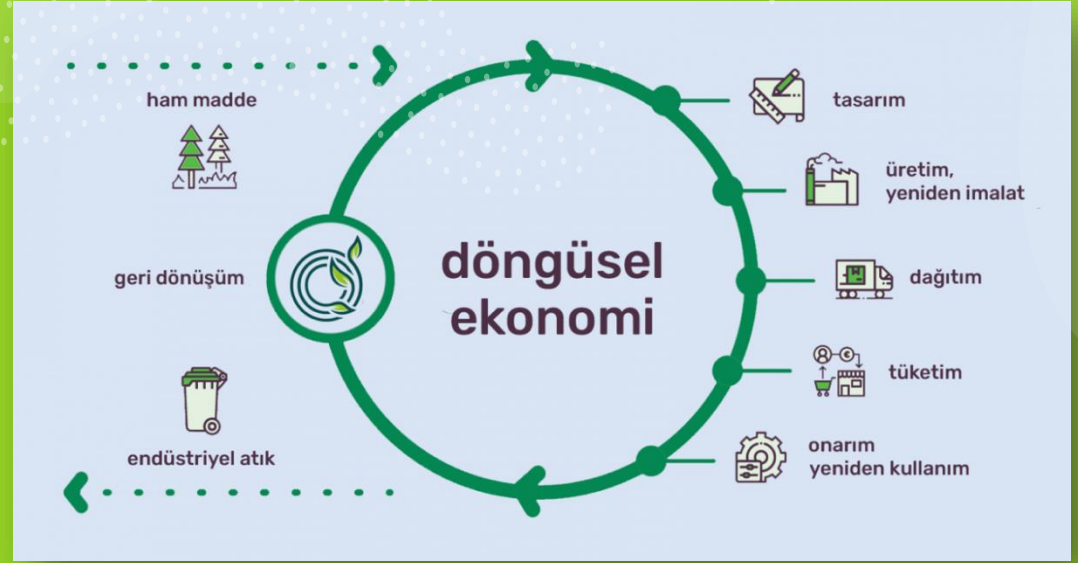
YK Üyesi
(Bağımsız)

Kron

Elektronik Sektöründe Sürdürülebilirlik nedir?

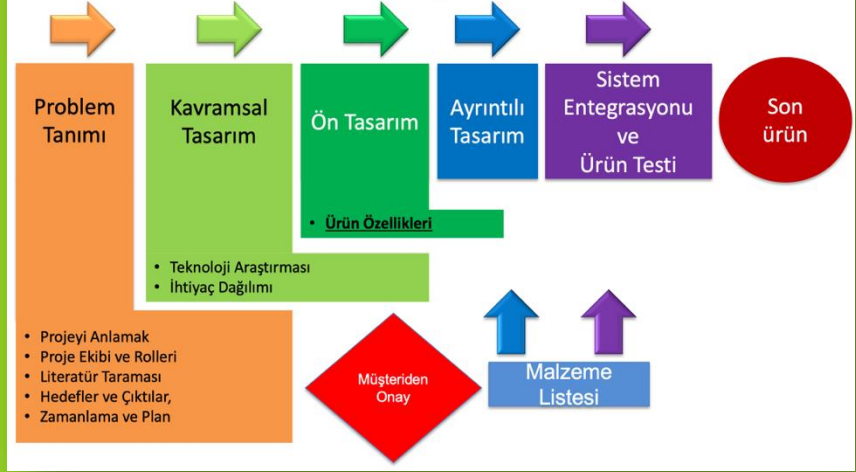
- ürünlerin yaşam döngüsü boyunca çevresel etkilerinin minimize edilmesi
- sosyal sorumluluk ilkelerine uygun **tasarım/yönetim/üretim** süreçlerinin benimsenmesi
- ve uzun vadeli ekonomik değer yaratılması.

Prensipeler?

- Elektronik atıkların azaltılması
- Kaynak verimliliğinin artırılması
- Ürün ömrünün uzatılması
- Yeniden kullanım/geri dönüşüm süreçlerinin etkinleştirilmesi

Ürün/Sistem Geliştirme Aşamaları

Nasıl?

sürdürülebilir teknoloji politikalarının elektronik sektöründeki

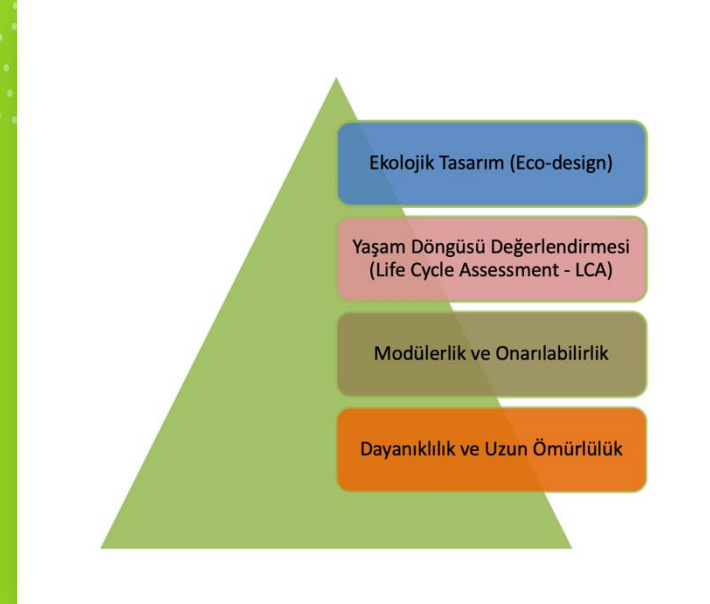
sistem tasarımı

proje yönetimi

ve ürün yönetimi disiplinleriyle entegre edilerek

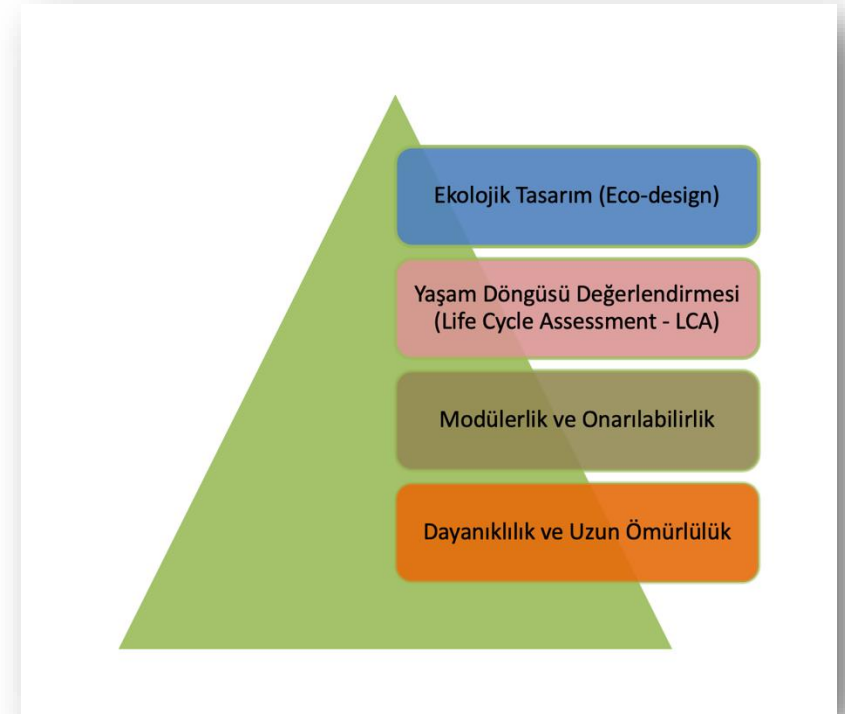
Sistem Tasarımı Açısından Sürdürülebilirlik

- ❑ Sistem tasarımı aşaması, elektronik ürünlerin sürdürülebilirlik performansını doğrudan etkileyen kritik bir evredir.
- ❑ Dört önemli prensip:
  - ✓ Ekolojik Tasarım (Eco-design)
  - ✓ Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (Life Cycle Assessment - LCA)
  - ✓ Modülerlik ve Onarılabirlik
  - ✓ Dayanıklılık ve Uzun Ömürlülük

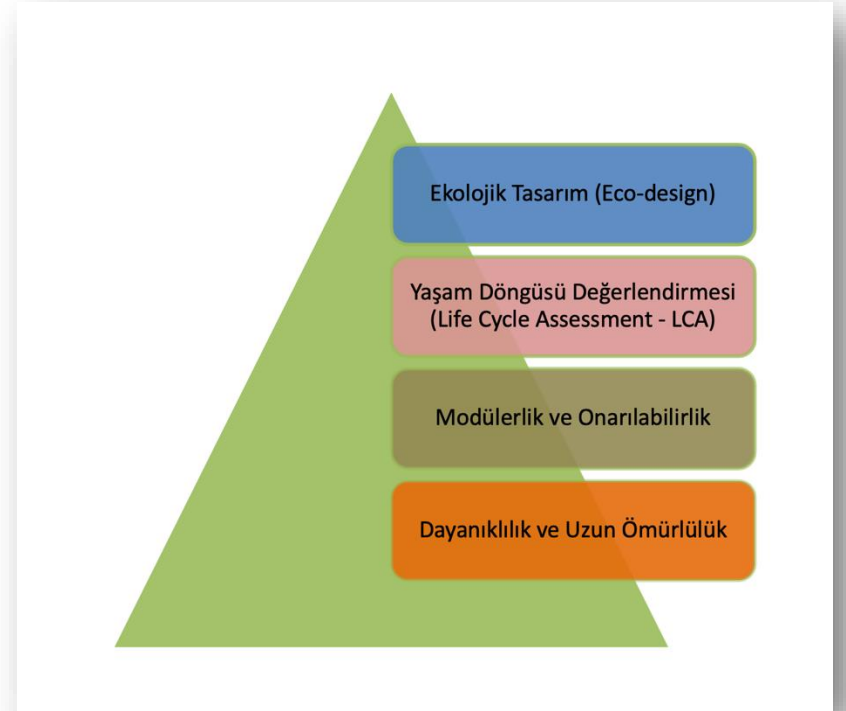
Ekolojik Tasarım (Eco-design)

- Ürünlerin çevresel etkilerini yaşam döngüsünün tüm aşamalarında **(hammadde temini, üretim, dağıtım, kullanım ve bertaraf)** minimize etmeyi hedefleyen bir yaklaşımdır.

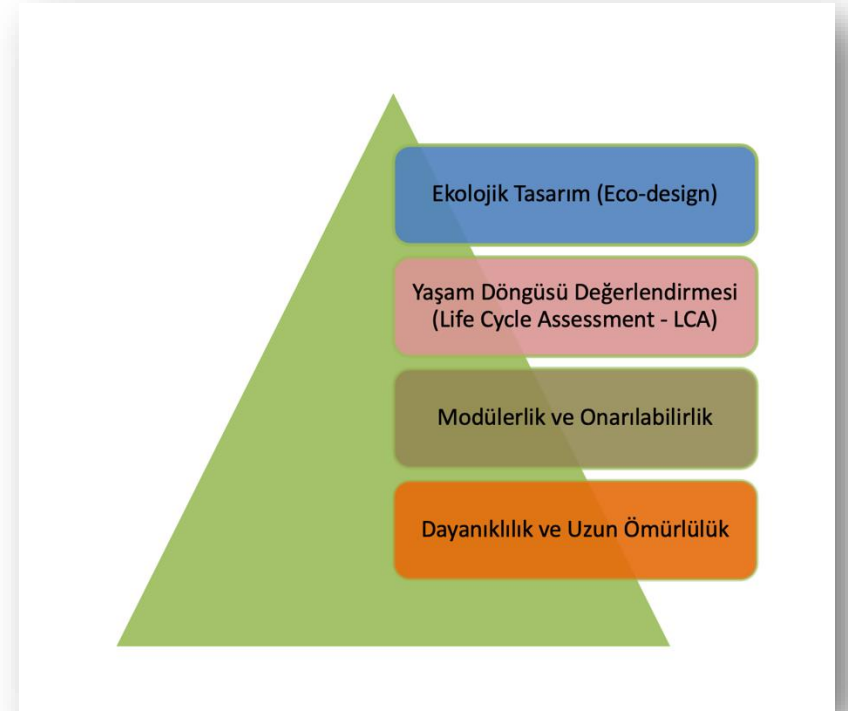
Yaşam Döngüsü Değerlendirmesi (Life Cycle Assessment - LCA)

- Bir ürünün çevresel etkilerini beşikten mezara kadar olan tüm aşamalarında sistematik olarak değerlendiren bir metodolojidir.

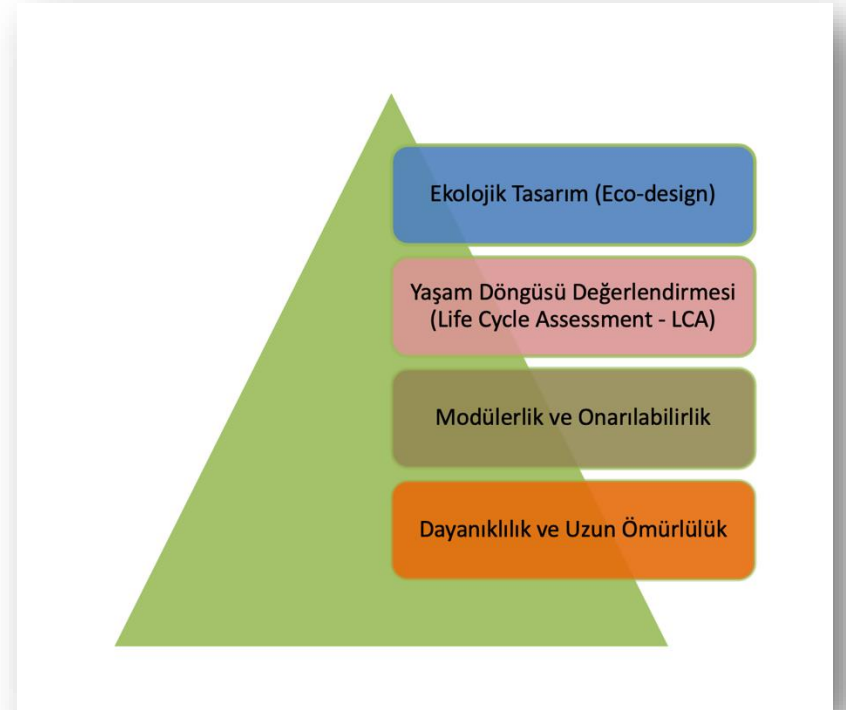
Modülerlik ve Onarılabilirlik

- Ürünlerin modüler bir yapıda tasarlanması, arızalı parçaların kolayca değiştirilmesine ve ürün ömrünün uzatılmasına olanak tanır.

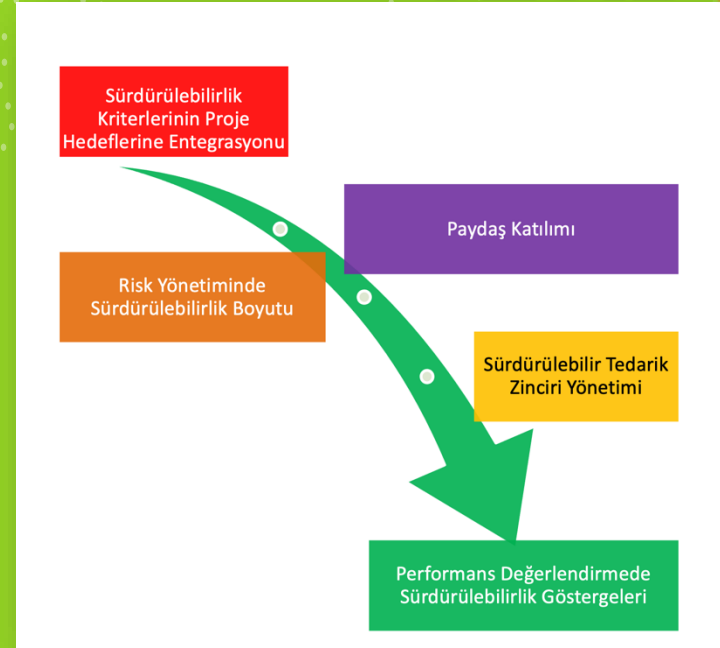

Dayanıklılık ve Uzun Ömürlülük

- Ürünlerin daha dayanıklı ve uzun ömürlü olacak şekilde tasarlanması, sık sık ürün değişiminin önüne geçerek kaynak tüketimini ve atık üretimini azaltır.

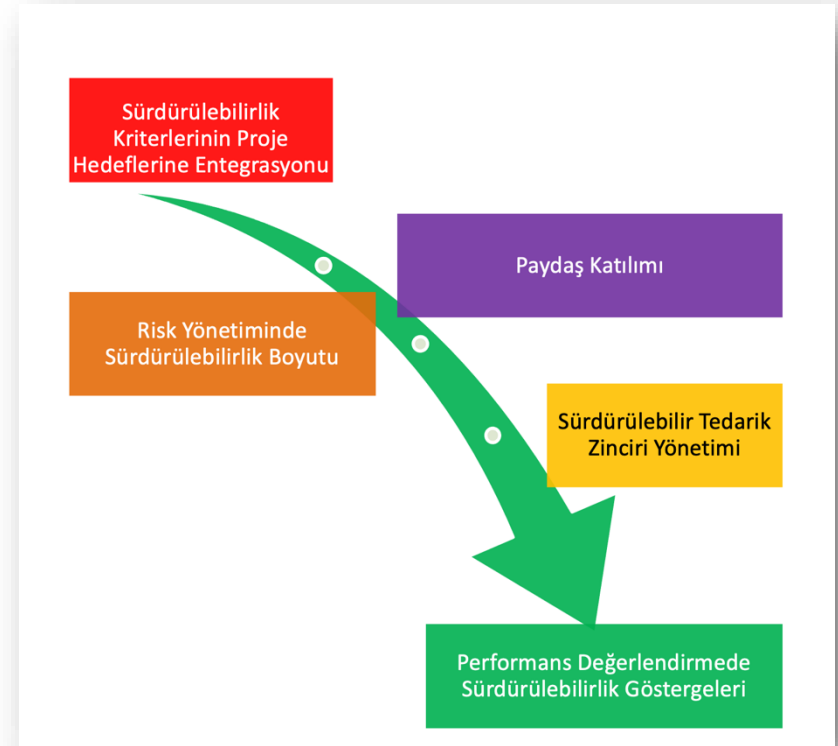
Proje Yönetimi Açısından Sürdürülebilirlik

- Elektronik sektöründeki teknoloji geliştirme projelerinin sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu bir şekilde yönetilmesi, politika başarısı için kritik öneme sahiptir.
- Beş önemli konu:
  - ✓ Sürdürülebilirlik Kriterlerinin Proje Hedeflerine Entegrasyonu
  - ✓ Paydaş Katılımı
  - ✓ Risk Yönetiminde Sürdürülebilirlik Boyutu
  - ✓ Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi
  - ✓ Performans Değerlendirmede Sürdürülebilirlik Göstergeleri

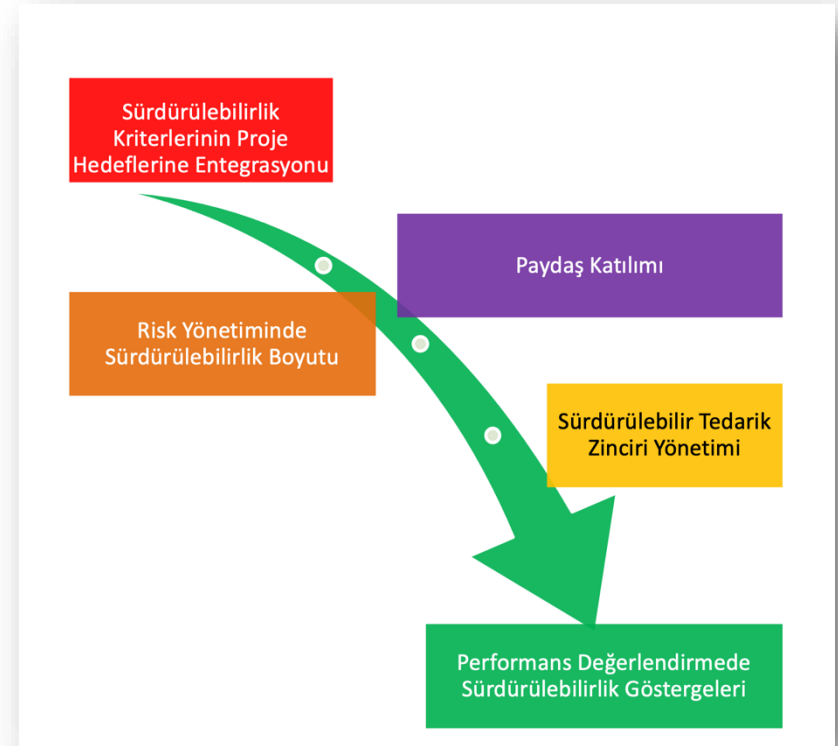
Sürdürülebilirlik Kriterlerinin Proje Hedeflerine Entegrasyonu

- Proje planlama aşamasında çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik hedefleri açıkça tanımlanmalı ve projenin diğer hedefleriyle (maliyet, zaman, kalite) dengeli bir şekilde entegre edilmelidir.

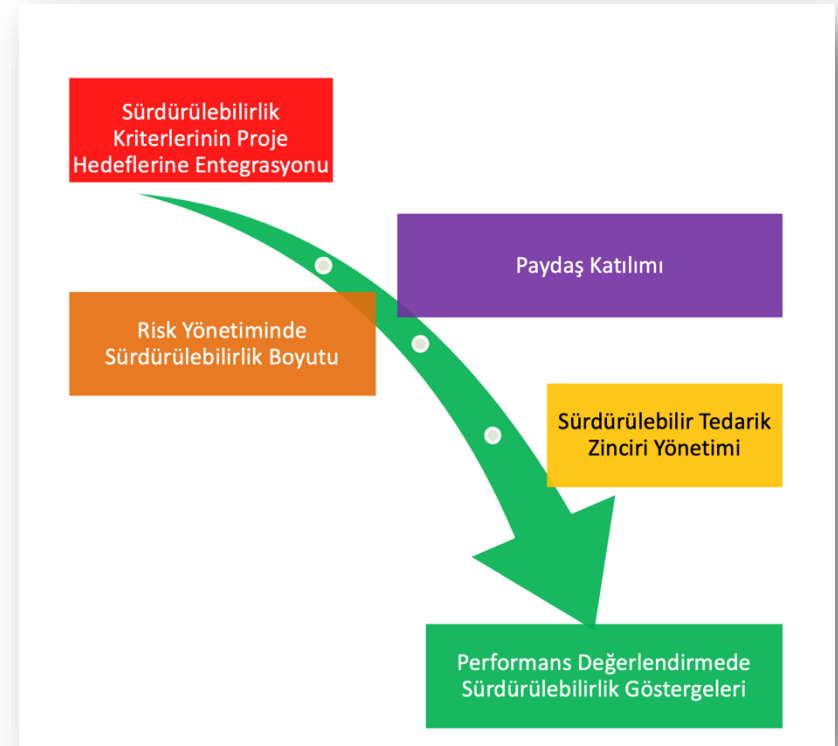
Paydaş Katılımı

- Proje sürecinde tedarikçiler, müşteriler, sivil toplum kuruluşları ve yerel topluluklar gibi tüm ilgili paydaşların görüşleri alınmalı ve sürdürülebilirlik kaygıları dikkate alınmalıdır.

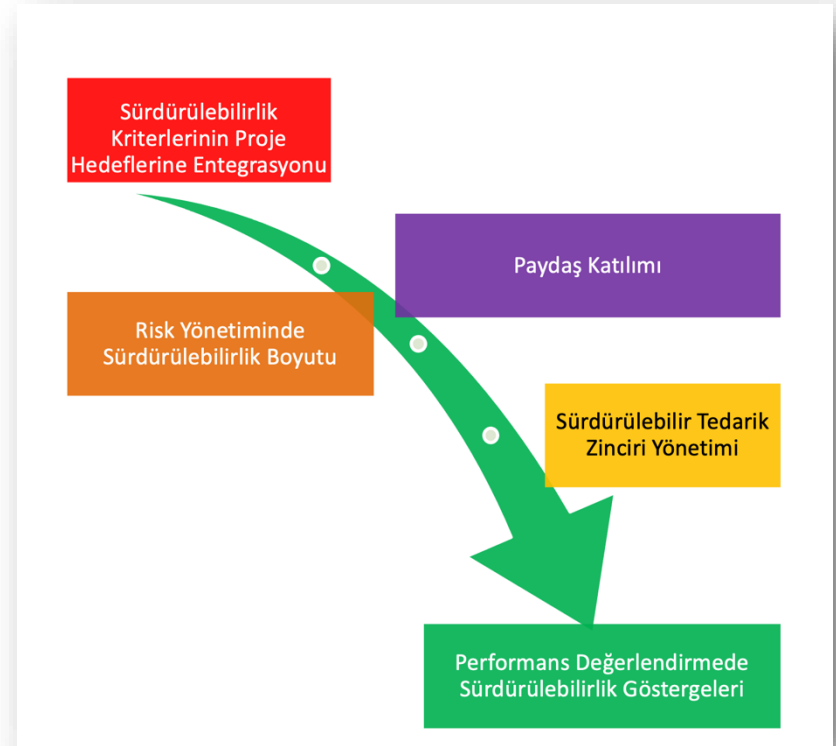
Risk Yönetiminde Sürdürülebilirlik Boyutu

- Projelerin çevresel ve sosyal riskleri (örneğin, tedarik zincirindeki etik sorunlar, üretim kaynaklı kirlilik) sistematik olarak değerlendirilmeli ve bu riskleri azaltmaya yönelik önlemler alınmalıdır.

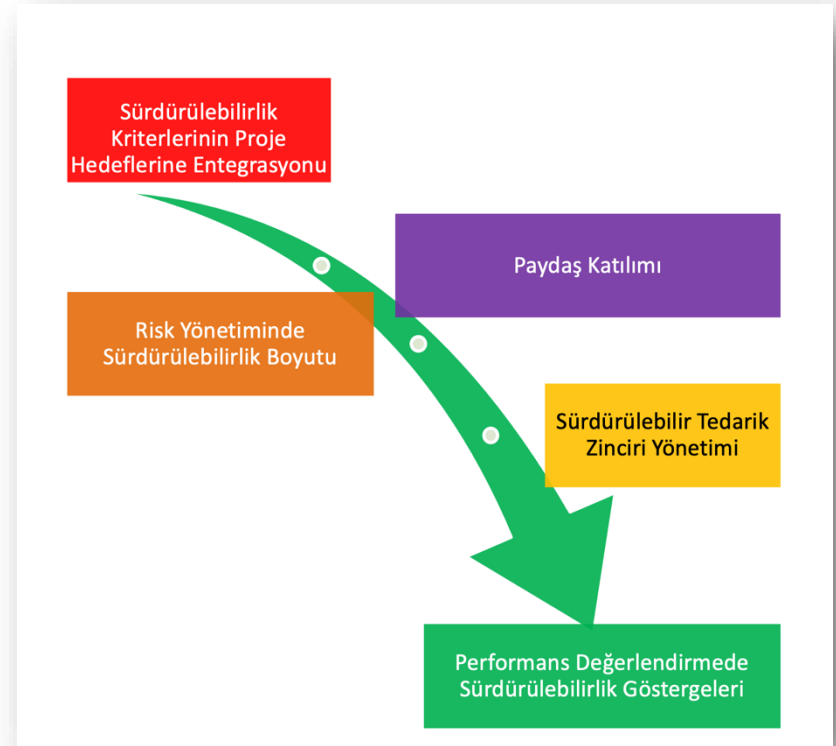
Sürdürülebilir Tedarik Zinciri Yönetimi

- Projelerde kullanılan malzemelerin ve bileşenlerin sürdürülebilir kaynaklardan temin edilmesi, tedarikçilerin çevresel ve sosyal performanslarının izlenmesi ve iyileştirilmesi sürdürülebilirliğin önemli bir parçasıdır.

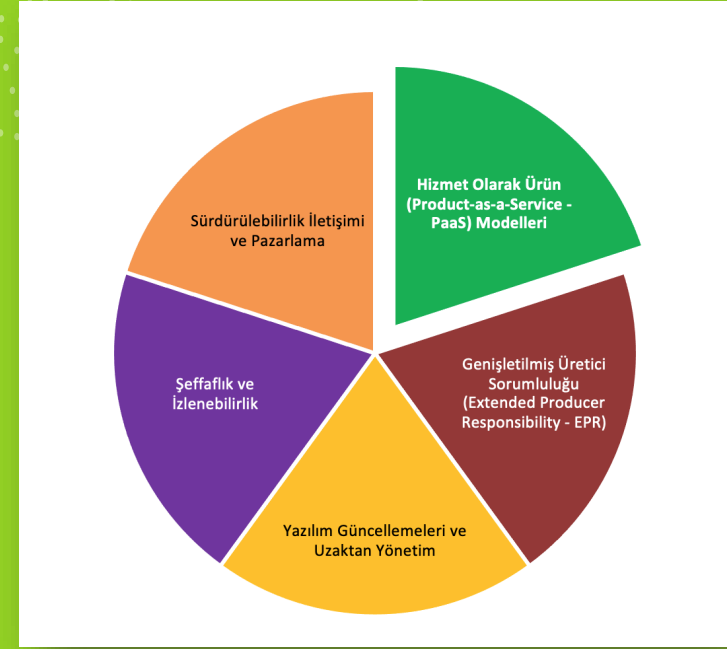

Performans Değerlendirmede Sürdürülebilirlik Göstergeleri

- Proje başarısının değerlendirilmesinde sadece geleneksel metrikler değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal performans göstergeleri (örneğin, karbon ayak izi azaltımı, atık azaltım oranı, iş sağlığı ve güvenliği performansı) de dikkate alınmalıdır..

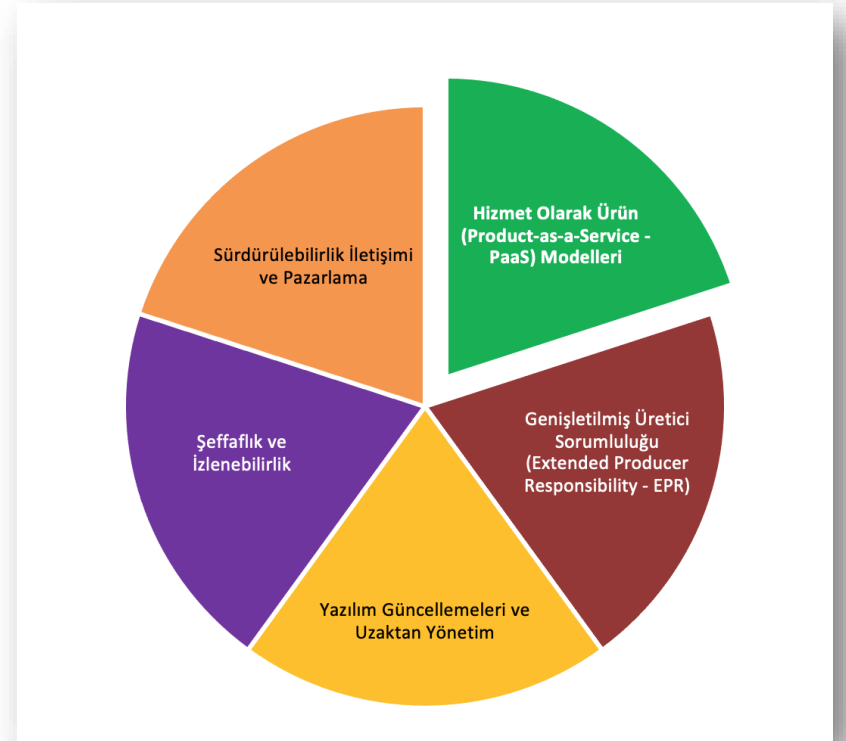
Ürün Yönetimi Açısından Sürdürülebilirlik

- ❑ Ürün yönetimi, elektronik ürünlerin yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilirlik ilkelerinin uygulanmasında merkezi bir role sahiptir.
- ❑ Beş önemli konu:
  - ✓ Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (Extended Producer Responsibility - EPR)
  - ✓ Hizmet Olarak Ürün (Product-as-a-Service - PaaS) Modelleri
  - ✓ Yazılım Güncellemeleri ve Uzaktan Yönetim
  - ✓ Şeffaflık ve İzlenebilirlik
  - ✓ Sürdürülebilirlik İletişimi ve Pazarlama

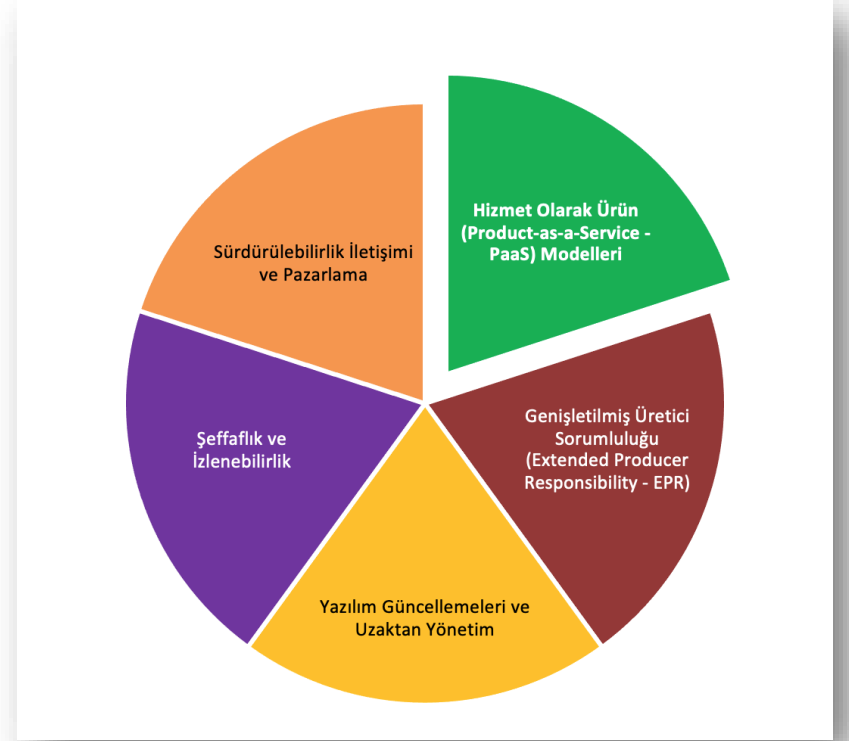
Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (Extended Producer Responsibility - EPR)

- Üreticilerin, ürünlerinin kullanım ömrü sonundaki yönetimi (toplama, geri dönüşüm) konusunda finansal ve/veya fiziksel sorumluluk üstlenmelerini öngören bir yaklaşımdır.

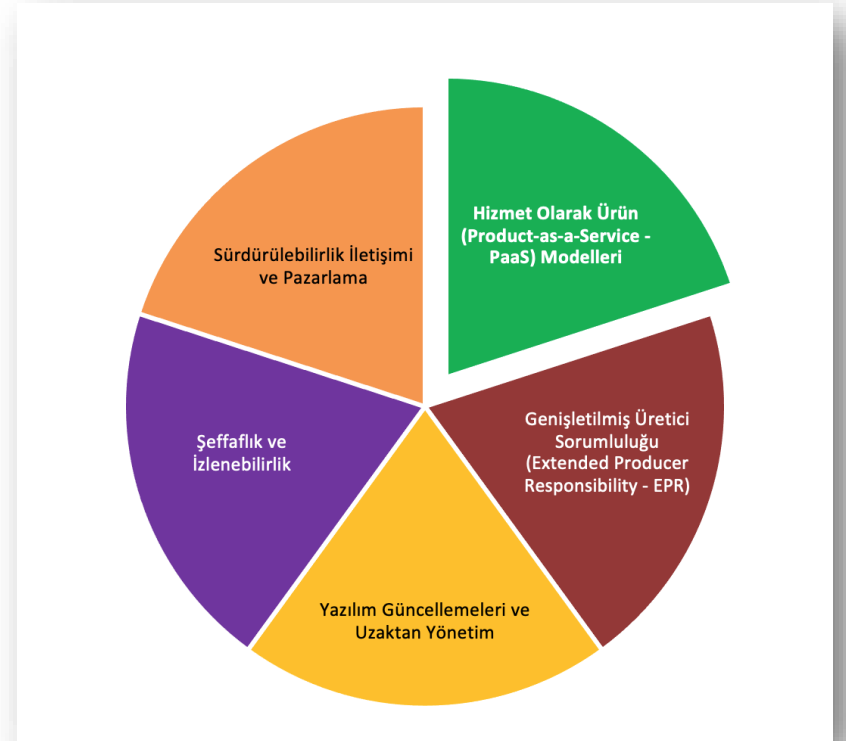
Hizmet Olarak Ürün (Product-as-a-Service - PaaS) Modelleri:

- Ürünlerin mülkiyet yerine kullanım odaklı iş modellerinin geliştirilmesi (örneğin, kiralama, abonelik), ürünlerin daha verimli kullanılmasına ve ömrünün uzatılmasına katkıda bulunabilir.

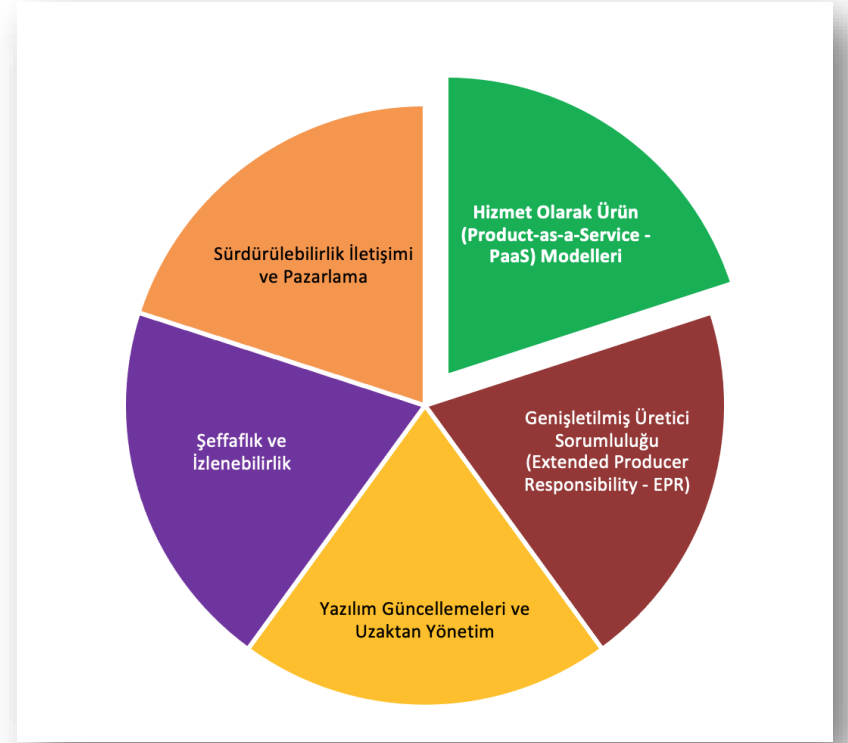
Yazılım Güncellemeleri ve Uzaktan Yönetim

- Ürünlerin yazılım güncellemeleri aracılığıyla performansının iyileştirilmesi ve ömrünün uzatılması, donanım değişimine olan ihtiyacı azaltabilir.
- Uzaktan yönetim ve teşhis imkanları da ürünlerin daha verimli kullanılmasına yardımcı olabilir.

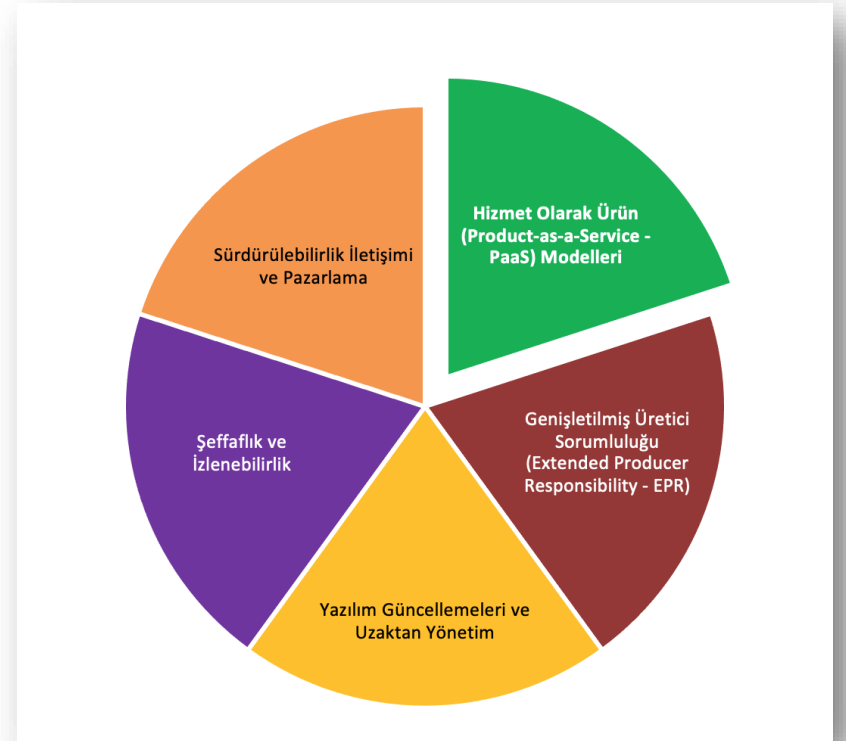
Şeffaflık ve İzlenebilirlik

- Ürünlerin içeriği, üretim süreci ve çevresel/sosyal etkileri hakkında tüketicilere şeffaf ve doğru bilgi sunulması, sürdürülebilir tüketim tercihlerini destekler.

Sürdürülebilirlik İletişimi ve Pazarlama

- Ürünlerin sürdürülebilirlik özelliklerinin doğru ve etkili bir şekilde tüketicilere iletilmesi, sürdürülebilir ürünlere olan talebi artırabilir.
- Ancak, "yeşil badana" (greenwashing) olarak adlandırılan yanıltıcı pazarlama uygulamalarından kaçınılmalıdır.

Savunma Sanayi özelinde değerlendirme!

ZORLUKLAR:

- Savunma sanayisinde sürdürülebilir teknoloji politikaları geliştirilmesi,
  - yüksek performans ve **güvenilirlik gereksinimleri**,
  - uzun geliştirme ve kullanım ömürleri,
  - gizlilik ve güvenlik kısıtlamaları** ile
  - maliyet odaklılık gibi zorluklar getirir.

FIRSATLAR

- yenilikçi malzeme kullanımı,
- enerji verimli tasarımlar,
- modüler ve ölçeklenebilir sistemler,
- akıllı atık yönetimi stratejileri** ve
- yaşam döngüsü değerlendirmesi gibi önemli fırsatlar sunmaktadır.

Bu fırsatların değerlendirilmesi, savunma sistemlerinin çevresel etkilerini azaltırken, operasyonel verimliliği artırabilir ve uzun vadeli maliyetleri düşürebilir.

Dünya'da durum (Çin)

❑ Çin,

- ❑ devlet destekli uzun vadeli planlarla (örneğin "Made in China 2025") yeşil teknolojilere büyük yatırımlar yaparken,
- ❑ üretim gücünü ve altyapı kapasitesini hızla geliştirmektedir.

Dünya'da durum (AB)

- AB,
  - iklim hedeflerini merkeze alan Yeşil Mutabakat (Green Deal) ve
  - dögüsel ekonomi ilkeleriyle, sürdürülebilirliği bütünsel ve düzenleyici temelde ele almakta,
  - enerji verimliliği ve karbon azaltımı odaklıdır.

Dünya'da durum (ABD)

- ABD,
  - piyasa odaklı inovasyon
  - özel sektör yatırımlarını teşvik eden politikalar
  - IRA (Enflasyonu Düşürme Yasası) gibi büyük destek paketleritemiz enerji ve sürdürülebilir teknolojilerde liderliği hedeflemektedir.
- Özetle: Çin üretim odaklı, AB düzenleme ve çevre odaklı, ABD ise inovasyon ve finansal teşvik temelli ilerlemektedir.

Türkiye'de durum

- Türkiye'de elektronik sektöründe sürdürülebilirlik politikaları, dünya genelindeki gelişmelere kıyasla daha başlangıç aşamasındadır ancak son yıllarda önemli adımlar atılmaktadır.
  - Yasal düzenlemeler (AEEE Yönetmeliği)
  - Enerji verimliliği politikaları
  - Yeşil Mutabakat ve Döngüsel Ekonomi Eylem Planı
  - Sektörel girişimler ve farkındalık

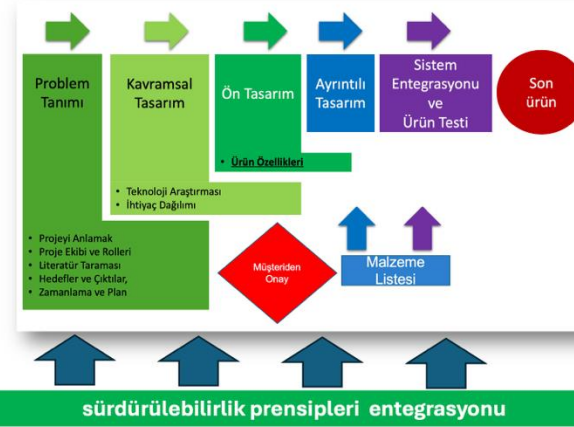

Sonuç

- Elektronik sektöründe teknoloji politikalarının sürdürülebilir bir yaklaşımla geliştirilmesi,
  - sadece çevresel kaygıları gidermekle kalmayıp,
  - aynı zamanda **inovasyonu teşvik etmek**,
  - kaynak verimliliğini artırmak ve
  - yeni iş modelleri** yaratmak için de önemli fırsatlar sunmaktadır.

Sonuç

Sürdürülebilir Tasarım Modeli

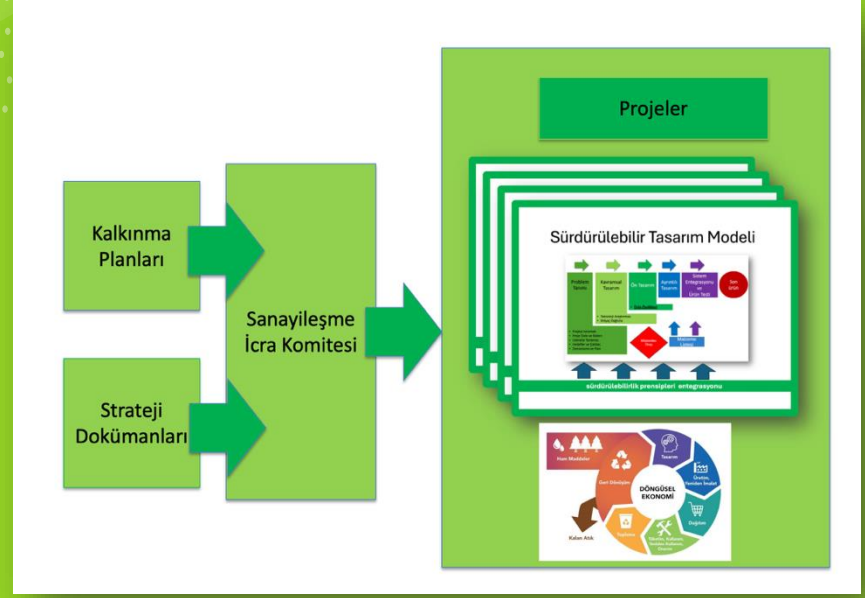
- ❑ Sistem tasarımı, proje yönetimi ve ürün yönetimi disiplinlerinin sürdürülebilirlik prensipleriyle entegrasyonu, bu hedeflere ulaşmada kritik bir rol oynamaktadır

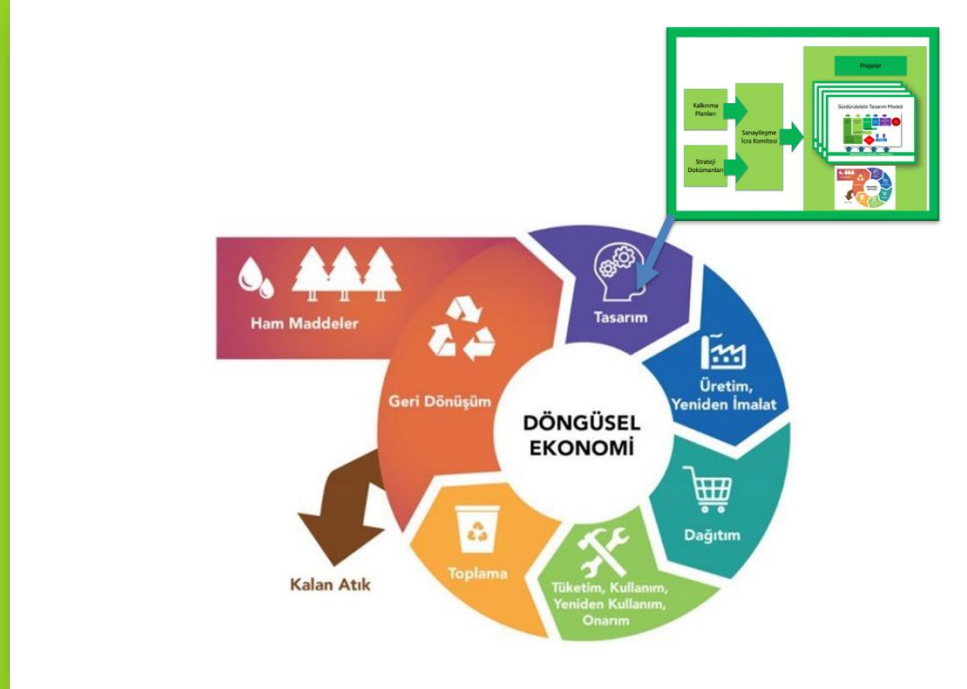
Sonuç

- Üniversitelerin Mühendislik bölümlerine;
  - Sistem Mühendisliği ve Proje Yönetimi esaslarını anlatan dersler eklenmesi ve
  - bu sayede **sistemli tasarım/yönetim disiplinlerinin** sürdürülebilirlik bilinci ile birlikte kazandırılması gelecek açısından önemlidir.

Sonuç

- ❑ Sanayileşme İcra Kurulu koordinesinde hayata geçirilecek Yerli-Milli projelerde, Kalkınma Planları ve Strateji Dokümanlarında tariflenen projelerin hayata geçirilmesi **sürdürülebilirlik esaslı tasarım/yönetim ile** gerçekleştirilebilir.

Teşekkürler, bengur@tesid.org.tr

